

UČEBNÝ PLÁN A DOPLNKY K UČEBNÝM OSNOVÁM
pre 1. – 4. ročník základnej školy
pre žiakov s intelektovým nadaním

Schválilo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky dňa 30. augusta 2007 pod číslom CD-
2007-16094/33586-1:095 s platnosťou od 1. septembra 2007
1640/1997-151 s platnosťou od 1. septembra 1997

UČEBNÝ PLÁN
pre 1. – 4. ročník základnej školy
pre žiakov s intelektovým nadaním

Učebný plán pre 1. – 4. ročník základnej školy pre žiakov s intelektovým nadaním

Učebný plán pre 1. – 4. ročník základnej školy pre žiakov s intelektovým nadaním je zameraný na uspokojovanie špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb intelektovo nadaných žiakov – ich kognitívnych záujmov, schopností a tiež na všestranný rozvoj ich osobnosti - a to najmä výučbou cudzieho jazyka a informatiky už od 1. ročníka a prostredníctvom špecifického predmetu obohatenie. Učebný plán je určený aj pre triedy pre žiakov s intelektovým nadaním základných škôl.

PREDMET	1. roč.	2. roč.	3. roč.	4. roč.
Slovenský jazyk a lit. (a)	8	8	7	7
Cudzí jazyk (a)	2	2	3	3
Prvouka	2	2	-	-
Vlastiveda (b)	-	-	1	2
Matematika (a)	4	5	5	5
Prírodoveda	-	-	2	2
Výtvarná výchova / pracovné vyučovanie	1	1	1	1
Hudobná výchova	1	1	1	1
Telesná výchova	2	2	2	2
Etická výchova / náboženská výchova	1	1	1	1
Obohatenie (b) (d)	1	1	1	1
Informatika (a)	1	1	1	1
Spolu	23	24	25	26
Nepovinné predmety (a) (c)	1-2	1-2	1-2	1-2

Poznámky:

1.

- (a) Predmet možno vyučovať v skupinách, ktoré sa vytvárajú aj zo žiakov rôznych tried toho istého ročníka.
- (b) Možno vyučovať v dvojhodinových blokoch každý druhý týždeň.
- (c) Nepovinné predmety sa vyučujú v rozsahu jednej alebo dvoch hodín týždenne.
Odporúčané predmety: práca s počítačom, konverzácia v cudzom jazyku, ďalší cudzí jazyk, matematika, výtvarná výchova, náboženská výchova, pestovateľské práce, ďalšie predmety so zameraním na starostlivosť o zdravie, environmentálnu výchovu, chovateľské práce, literárno-dramatickú činnosť, pohybovú prípravu, prírodovednú problematiku.

Ďalšie nepovinné predmety možno zaviesť podľa záujmu žiakov a podmienok školy.

Učebné osnovy voliteľných nepovinných predmetov schváli riaditeľ školy na návrh vyučujúceho, resp. Metodického združenia po prerokovaní s pedagogickou radou školy.

Skupinu nepovinných predmetov možno zriadiť, ak sa prihlási najmenej 10 žiakov.

V rámci týchto predmetov možno vhodne spájať žiakov z rôznych tried a ročníkov.

- (d) Odporúča sa v každom ročníku vypracovanie ročníkovej práce každým žiakom na ľubovoľnú tému, podľa svojho výberu a svojich záujmov. Po vypracovaní žiak ročníkovú prácu prezentuje a obhajuje v rámci triedy alebo školy.

Na vysvedčenie sa na konci školského roku uvedie do slovného hodnotenia:

Žiak (žiačka) vypracoval(a) a obhájil(a) ročníkovú prácu na

tému:.....

2. Odporúča sa predmet telesná výchova posilniť formou nepovinného predmetu pohybové hry, športovými krúžkami a pod.

DOPLNKY K UČEBNÝM OSNOVÁM
pre 1. – 4. ročník základnej školy
pre žiakov s intelektovým nadaním

Úvod

Vo vzdelávaní žiakov s intelektovým nadaním sa v jednotlivých postupuje podľa učebných osnov (učebných štandard) pre 1. stupeň základnej školy. Doplnok k učebným osnovám pre 1. – 4. ročník základnej školy pre žiakov s intelektovým nadaním (ďalej len „Doplnok“) obsah učebných osnov pre 1. stupeň základnej školy vzhľadom na potreby intelektovo nadaných žiakov rozširuje alebo preusporadúva. Rozšírený obsah sa žiakom sprostredkúva aj na posilnenie ich vnútornej motivácie, preto má mať pre žiakov zaujímavú, podnetnú formu, za využitia špecifických vzdelávacích metód, s dôrazom na záujem a motiváciu žiakov, samostatnosť a tvorivosť.

Doplnok má vo vzdelávaní žiakov s intelektovým nadaním odporúčací charakter. Vzdelávanie intelektovo nadaných žiakov vychádza najmä z individuálnych výchovno-vzdelávacích potrieb jednotlivých žiakov.

Doplnok rozširuje učebný obsah predmetov slovenský jazyk, matematika, vlastiveda a informatika. Obsahuje tiež učebné osnovy pre špecifický predmet obohatenie.

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

doplnok k učebným osnovám pre 1. – 4. ročník základnej školy pre žiakov s intelektovým nadaním

V priebehu prvých štyroch školskej dochádzky s intelektovo nadaní žiaci naučia základné pravidlá spisovného pravopisu, ktoré sa postupne dostávajú do aktívnej podoby ich používaním v bežnom písomnom a hovorenom styku.

Žiaci sú vedení k správne vyjadrovaniu po obsahovej i formálnej stránke, zvnútorňujú si potrebu správneho používania jazyka ako prostriedku vzájomnej komunikácie.

V rámci písania si aktívne osvoja paličkovú i písanú formu písma, píšú čitateľne a plynulo.

Slohová výchova je predovšetkým prostriedkom k rozvíjaniu verbálnej tvorivosti žiakov, či už po stránke umeleckej alebo odbornej. Dôraz sa kladie na citové prežívanie tvorivej činnosti, uvoľnenie fantázie, pričom sa oceňuje originalita a nápaditosť. Obsahová zložka je v popredí pred zložkou formálnou a gramatickou, ktorá sa však neprehliada.

Žiaci majú možnosť postupovať vlastným tempom, čím sa vytvára priestor pre rozšírenie ďalšími témami s možnosťou výberu.

Čítanie má svoju špecifickú podobu najmä v prvom ročníku, kde je čítacia zručnosť detí na rôznej úrovni – od poznania jednotlivých písmen až po plynulé čítanie takmer na úrovni dospelého. Tomu sa prispôsobujú metódy a organizačné formy hodín čítania (spájanie žiakov do skupín) a používaná literatúra (od šlabikára cez čítanku a časopiseckú, populárno-náučnú až po krásnu literatúru – a to v podobe tlačenej alebo prostredníctvom informačných technológií), ktorú žiaci čítajú adekvátne svojej čítacej zručnosti.

Pri písaní sa berie na zreteľ individualita žiaka, ktorá sa môže zobrazovať do osobitého charakteru a vzhľadu jeho písma a uprednostňovaniu niektorej z foriem (písaná alebo paličková). Hlavným kritériom je čitateľnosť písomného prejavu.

1. ROČNÍK

Jazykové vyučovanie v 1. ročníku nadväzuje na zručnosti detí získané v predškolskom veku. Deti si osvojujú pravidlá správnej komunikácie, ktoré sú adekvátne ich intelektovej úrovni, učia sa správne vyjadrovať a správne argumentovať. Rozprávajú na rôzne im blízke témy tak, aby nevybočovali z kontextu a na druhej strane dokázali aktívne počúvať. V rámci slohovej výchovy vedia vyjadrovať svoje myšlienky ústnou a písomnou formou s dôrazom na príbehové témy.

Odporúčané témy a aktivity navyše :

Jazykové javy

- písanie s mäkčeňom a bez mäkčeňa pred e, i (hlásky d', t', ň, ľ), intuitívne písanie
- úplná abeceda, hry s abecedou, triedenie slov podľa abecedy, vyhľadávanie slov zoradených v abecednom poradí, práca s registrom, encyklopedickou literatúrou (orientačne)
- slovné hry, pyramídy, prešmyčky, zámenky a hádanky

Písanie

Vzhľadom na čítaciu kompetenciu detí nácvik písania nemusí prebiehať v súčinnosti s nácvikom čítania. Pri písaní sa vychádza zo zručností detí v písaní veľkým paličkovým písmom. Preto si žiaci v prvom polroku osvojujú paličkové písmo – veľké i malé grafémy. Pritom sa dbá na správnu techniku písania. Po osvojení paličkového písma nasleduje v druhom polroku nácvik písania písaného písma, pričom sa stále dbá na zadávanie úloh tvorivých a problémových, s maximálnou redukciou mechanických úloh (odpisovanie, tréning správnych tvarov písmen):

- slovné hračky, dopĺňovačky, krížovky a rébusy, tvorba viet a slov odzadu, krátke básničky, rýmy a fantastické príbehy
- malé a veľké písmená paličkové a písané (všetky grafémy)

Slohová výchova

Žiaci sa učia správne vyjadrovať ako i vypočúť si názor druhých, teda aktívne počúvať. Tvorí vety a texty na motivujúce témy. Učia sa uvoľniť svoju verbálnu tvorivosť a pretransformovať ju do ústnej a písomnej podoby.

- vlastná tvorba (básničky, príbehy, rozprávky, hádanky)

Čítanie a literatúra

- reprodukcie počutého textu (voľná, výberová)
- čítanie literatúry podľa vlastného záujmu
- čítanie časopisov, encyklopédií
- hravé formy čítania
- artikulčné hry, jazykolamy, rébusy
- hry s textom, s melódiou vety

Odporúčaný učebný materiál :

Paličkové písmo – experimentálny učebný materiál pre triedy s nadanými deťmi

Autori : J.Jurášková, E.Orságová, M.Svobodová

2. ROČNÍK

Odporúčané témy a aktivity navyše :

Jazykové javy

Zvuková stránka jazyka a pravopis

- usporiadanie slov podľa abecedy aj pri zhode prvých a ďalších písmen v slovách, práca s registrom a slovníkom
- abecedné čítanie slov
- písanie, výslovnosť a výskyt samohlásky ä
- spodobovanie na konci slov (propedeutika)
- hra so slovami, ktoré sú viacerými slovnými druhmi

Morfológia

- slovné druhy – poznávanie a tvorba ohybných slovných druhov (podstatné mená, prídavné mená, zámená, slovesá, číslovky, orientačne a hravou formou aj neohybných slovných druhov bez dôrazu na terminológiu)
- usporadúvanie slov do viet podľa určeného poradia slovných druhov

Písanie

Žiaci si precvičujú písanie písaného a paličkového písma s dôrazom na čitateľnosť, postupne sa vedú k zmenšovaniu grafém.

Na konci druhého ročníka píše plynulo a čitateľne paličkovým i písaným písmom s rešpektovaním špecifík nadaných detí v súvislosti s ich grafomotorickým prejavom.

- slovné hračky / prešmyčky, výpustky, zámenky /
- tvorivé písanie / rébusy, hádanky /

Slohová výchova

- tvorba kratších písomných slohových útvarov na motivujúce témy
- povzbudzovanie tvorivosti a fantázie
- rozvoj slovnej zásoby hľadaním slov, označujúcich rovnaké a rôzne vlastnosti, činnosti ako synonymá alebo obsahovo rôzne slová
- zaradenie voľných tém na podporu verbálnej tvorivosti
- prezentácia slohových prác pred kolektívom

Čítanie a literatúra

- čítanie detských kníh podľa výberu učiteľa a záujmu detí
- podpora tichého čítania vlastných kníh detí
- podpora tvorivého čítania
- práca s knihou, slovníkmi, časopismi, orientácia v knižnici
- sfilmované knihy
- jednoduchá prezentácia prečítanej knihy
- vlastná tvorba: príbehy, rozprávky, básničky

Odporúčaný učebný materiál:

Kilogramatika - doplnkový učebný materiál pre 2. ročník

Autorka: Jana Jurášková

3. ROČNÍK

Odporúčané témy a aktivity navyše :

Jazykové javy

Zvuková stránka jazyka a pravopis

- spodobovanie spoluhlások podľa znelosti, spodobovanie vnútri slov - informačne, intuitívne, hrovou formou
- vybrané slová vrátane odvodených a príbuzných slov, zvukovo rovnakých slov s rôznym pravopisom (byť – biť)
- hry s vybranými slovami (tvorba príbehov, slová, ktoré sú viacerými slovnými druhmi)

Morfológia

- poznávanie a tvorenie všetkých slovných druhov (pri neohybných slovných druhoch uprednostňovať najfrekvencovanejšie)
- podstatné mená (rod, číslo)

Písanie

Žiaci majú možnosť uprednostňovať písanú alebo paličkovú formu písma, ale precvičujú sa obe formy písma

- v rámci slohov, projektov a referátov sú vedení k estetike výstupov – formálnej stránke práce, pričom tieto môžu byť spracované aj pomocou informačných technológií

Slohová výchova

Žiaci sú vedení k tomu, aby slohový celok mal istú základnú myšlienku, obsahoval úvod, jadro a záver. Cvičia sa vo vyslovovaní úsudku, prezentácii svojej práce a jej hodnotení.

- tvorba slohových útvarov s dôrazom na tvorivosť a originalitu
- vymyslený alebo skutočný príbeh, opis prírodného javu alebo osoby
- krátka úvaha, názor na aktuálnu, zadanú tému
- vytváranie jednoduchých veršov a komiksov, pokus o tvorbu bájk

Čítanie a literatúra

- čítanie detských kníh podľa výberu učiteľa a záujmu detí
- diskusie o prečítaných textoch, argumentácie, vyslovenie vlastného názoru a obhajoba
- prezentácia prečítanej knihy so zápisom, vlastné poznatky, pocity a komentáre

Odporúčaný učebný materiál:

Doplňkový učebný materiál pre 3. ročník

J. Palenčarová : Učíme slovenčinu komunikačne a zážitkovo

4. ROČNÍK

Odporúčané témy a aktivity navyše :

Jazykové javy

Učivo štvrtého ročníka je preberané do väčších podrobností, za použitia širšej slovnej zásoby, zahrňujúc aj cudzie, nezvyčajné, málo používané a nejednoznačné slová (hrovou formou).

Morfológia

- pravopis pádových prípon pri podstatných aj prídavných menách (nielen základná informácia)
- základné vetné členy podmet a prísudok (holý a rozvitý)
- súvetia zložené, bez terminológie, hravou formou
- naďalej tvorba a vymýšľanie vlastných prešmyčiek, zámeniek, slovných rébusov s aplikáciou na preberané jazykové javy

Slohová výchova

- opis statického objektu i opis deja alebo činnosti, jednoduchý odborný opis a umelecký opis
- úvaha – žiaci si rozširujú skúsenosti vo vytváraní a prezentácii vlastných stanovísk k určitým javom v prírode a spoločnosti, v argumentácii a hľadaní rôznych stránok problému
- podľa vyspelosti žiakov môžu vytvárať i dlhšie útvary s viacerými kapitolami
- majú možnosť spracovať tému i formou komiksu, kresby s popisom

- dôraz sa kladie na obsahovú stránku, tak ako v predošlých ročníkoch, na uvoľnenú tvorivú atmosféru tak, aby hodiny slohu boli pre žiakov kladnou emocionálnou skúsenosťou
- tvorba osnovy individuálne podľa schopností žiakov

Čítanie a literatúra

- intuitívne poznávanie a rozlišovanie rôznych literárnych útvarov, foriem
- možnosť vyhľadávania informácií o spisovateľoch a ich dielach cez internet
- vydavateľstvá na Slovensku

Odporúčaná detská literatúra:

M. Ďuríčková: Osmijanko (8x8=64 rozprávok)

M. Grznárová: Dvaja na ceste

J. Čapek: O psíčkovi a mačičke

M. Denková: Rozprávky čarovných kamienkov

D. Hevier : Nevypľazuj jazyk na leva, Päťka z nudy, Usmej sa srdiečko

D. Dušek: Pištáčík

J. Uličiansky: Podivuhodné príbehy siedmich morí

S. A. Exupéry: Malý princ

R. Dahl : Charlie a továreň na čokoládu, Kamoš a obor, Matilda, Čarodejnice, Fantastický pán Lišiak

A. Lindgrenová: Pipi dlhá pančucha, Emil z Lonnebergu

René Bílik, Kveta Dašková: Prísne nepovinné

G. Kopietzová, J. Sommer: Charly Šikulka a Doktor Lupa naháňajú tigra

Povesti, báje, bájky

V detskej literatúre odporúčame prispôbiť sa aktuálnej požiadavke detí a ich záujmu (populárno-náučná a odborná literatúra, dievčenské romány, detektívne romány.....)

MATEMATIKA

doplnok k učebným osnovám pre 1. – 4. ročník základnej školy pre žiakov s intelektovým nadaním

Cieľom vyučovania matematiky intelektovo nadaných žiakov je získavanie a upevňovanie základných matematických zručností v narábaní s číslami, v riešení slovných úloh a v rysovaní, ale najmä rozvíjanie matematickej predstavivosti a tvorivosti, ktoré sú uprednostňované pred algoritmizáciou a riešením typových úloh na základe schémy. Doplnok učebných osnov obsahuje odporúčané témy rozširujúceho učiva v jednotlivých ročníkoch.

Intelektovo nadaní žiaci majú rôznu úroveň matematických zručností a motivácie, či už v oblasti numerácie, logického myslenia alebo geometrickej predstavivosti. Nadaný žiak často pri riešení matematických problémov postupuje podľa vlastných postupov a preto je potrebné zachovať jeho intuitívne myslenie a neponúkať mu predčasne schematické algoritmy a typové úlohy. Podstatnou súčasťou procesu edukácie je, aby žiaci vychádzali z konkrétnej praktickej skúsenosti, ktorú využijú na prezentáciu vlastných riešení zadaných úloh, následnú diskusiu, argumentáciu, prípadne opätovnú aplikáciu na praktické využitie. Učivo matematiky je čiastočne akcelerované a rozšírené o rôzne ciele a činnosti, podporujúce aktivitu, samostatnosť, logické myslenie, odhad, odvahu riskovať. Tieto ciele sa dosahujú prostredníctvom učebných činností s ohľadom na vek a schopnosti detí vo všetkých ročníkoch prvého stupňa.

1. ROČNÍK

Numerácia

Učivo o numerácii v obore do 100

Intelektovo nadaní žiaci zväčša ovládajú numeráciu do 20, preto už od začiatku možno pracovať v danom obore.

Sčítanie a odčítanie:

- znázorňovanie na číselnej osi, pohyb po číselnej osi vpred, vzad, orientácia na číselnej osi, čísla pred, za, hneď pred, hneď za
- zápis čísla v desiatkovej sústave
- porovnávanie čísel
- kamarátske čísla: $3+7$, $4+6$ (súčet 10)
- párne a nepárne čísla
- farebné čísla (orientácia a pohyb na číselnej osi)
- sčítanie a odčítanie spamäti, bez prechodu cez základ, s prechodom cez základ
- úlohy rovnicového a nerovnicového charakteru – machuľkové, doplnovacie úlohy
- sčítacie a odčítacie rodinky
- propedeutika násobenia – s použitím sčítania

Slovné úlohy:

- na odhad výsledku
- na overenie správnosti výsledku
- zložené $(a+b-c)$, $(a-b+c)$
- tvorba slovných úloh (podľa obrázka)
- množinové
- logické (skladanie, dopĺňovanie slovných úloh)

Geometria:

- základné geometrické tvary – tvorba obrázkov z geometrických tvarov, hľadanie podobností v reálnom svete
- štvorčeková geometria, prekresľovanie obrázkov aj zrkadlovo
- kocková geometria – hry, stavby s kockami
- geometria v priestore – odhady vzdialeností, krokovanie, odhad počtu jednotlivých prvkov v danom priestore
- origamy
- skladanie, strihanie geometrických tvarov

Ďalšie úlohy:

- hlavolamy
- hádanky
- váhové príklady
- šifrovanie
- magické štvorce

Odporúčaný učebný materiál:

Matematika pre 1. ročník, experimentálny učebný text pre triedy s nadanými deťmi
 Autori: Černek, Bednářová, Černeková, Šramová

2. ROČNÍK

Numerácia v obore do 1000

- orientácia na číselnej osi
- písomné sčítanie a odčítanie aj s prechodom cez základ
- dvojciferné, trojciferné – zápis ako súčet jednotiek, desiatok, stoviek
- rozklad čísel na jednotky, desiatky, stovky
- dopĺňovanie číselných radov
- násobilka, delilka v obore do 100
- násobenie, delenie s desiatkou v obore do 100
- propedeutika násobenia viacciferného čísla jednociferným ($3 \cdot 17 = 17 + 17 + 17$)
- propedeutika pojmov zlomok, časť, celok bez matematickej terminológie
- priority operácií $(a+b \cdot c)$ $a-b:c$
- pojmy- súčet, rozdiel, súčin, podiel
- hodiny, čas

Kombinatorika

- hľadanie a používanie systému – kombinácie farieb, tvarov, výpis všetkých možností –kreslením
- využitie kombinatoriky v praxi – turnaje

Slovné úlohy

- s vysokými číslami – odhad výsledku, čítanie, zapisovanie
- na dramatizáciu a diskusiu

- nerovnicové
- o viac/krát viac, o menej/ krát menej
- s premenou jednotiek
- podmienkové, protirečivé, s nadbytočným údajom, neúplné
- nepriamo sformulované
- logické, hlavolamy
- váhové
- geometrické : štvorčeková geometria – úlohy na obvody a obsahy obdĺžnikových útvarov (bez terminológie)

Geometria

- odhady vzdialeností
- zrkadlové obrazy rovinných útvarov na štvorčekovom papieri (propedeutika osovej súmernosti)
- tangramy – skladanie plošných útvarov
- kreslenie jedným ťahom – s pretínaním, bez pretínania
- rôzne sústavy – dĺžka, hmotnosť, peňažná mena – informatívne, vymyslieť vlastné jednotky
- premeny jednotiek – dĺžky (m, cm, mm)
- hravé činnosti s kockami – stavby z kociek podľa návodu
- zručnosti – rysovanie, označovanie, meranie s presnosťou na mm

3. ROČNÍK

Numerácia

- numerácia v obore – do 10 000
- desiatková sústava – zápis čísel, rozklad, porovnávanie v danom obore
- orientácia na číselnej osi
- ciferný súčet
- rovnice (model váhy, machuľkové príklady)
- formálny zápis premennej a použitie v nerovnici typu: $a < x < b$ (nájsť daný počet riešení)
- zlomky, formálny zápis, výpočet časti z celku – intuitívne – porovnávanie s názornou ukážkou

Sčítanie, odčítanie

- sčítanie a odčítanie prirodzených čísel, aj niekoľko sčítancov
- vlastnosti sčítania – komutatívnosť
- písomné sčítanie a odčítanie aj s vynechanými číslicami – okienkové úlohy

Násobenie, delenie

- prednosť aritmetických operácií
- úlohy so zátvorkami,
- písomné násobenie jednociferným číslom
- delenie jednociferným číslom aj so zvyškom (propedeutika bez algoritmu)
- násobenie, delenie 10,100,1000

Slovné úlohy

- zložené
- so zlomkami, určiť časť z celku
- nepriamo sformulované

- geometrické
 - množinové
- Geometria**
- premieňanie jednotiek dĺžky, aj zmiešané (3m 12cm = mm)
 - konštrukcia trojuholníka z daných strán
 - obsahy a obvody štvoruholníkových kolmých útvarov a z nich spojených rovinných útvarov (bez terminológie)
 - tangramy

Odporúčaný učebný materiál:

Doplňkové učebné materiály pre 3. ročník

4. ROČNÍK

- Numerácia** – neobmedzene
- násobenie, delenie 10, 100, 1000 v obore prirodzených čísel
 - delenie so zvyškom v obore do 1000
 - násobenie dvoj a viac ciferným číslom
 - propedeutika desatinného čísla, zápis s jedným desatinným miestom (modelové úlohy – ceny, meranie dĺžky v geometrii)
 - nerovnice typu: $a < n \cdot x < b$ (napr. $167 < 5 \cdot x < 179$)
 - propedeutika záporných čísel : porovnávanie a súčet v obore celých čísel – intuitívne (modelové úlohy – výťahy, teplomer, dĺžoby)
- Slovné úlohy**
- priama úmernosť
 - propedeutika riešenia úloh s dvomi neznámymi
 - kombinatorické
 - logické, hlavolamy
- Geometria**
- obsah pravouhlého trojuholníka v štvorcovej sieti
 - rysovanie štvorca a obdĺžnika pomocou pravítka s ryskou
 - propedeutika objemu kocky a kvádra bez terminológie (stavby z kociek)
 - sieť kocky – vystrihovanie – propedeutika povrchu kocky bez terminológie

VLASTIVEDA
doplnok k učebným osnovám pre 1. – 4. ročník základnej školy pre žiakov
s intelektovým nadaním

Na hodinách vlastivedy sú žiaci vedení nielen k tomu, aby získali základné vedomosti o vlasti a osvojili si základné zručnosti a návyky k poznávaniu okolitého prostredia ale aj k tomu, aby si osvojili základné kultúrne, sociálne a ekologické postoje a návyky.

V treťom ročníku je obsah vlastivedy ohraničený, pretože sa zaoberá krajinou, v ktorej žiak žije a preto majú žiaci možnosť konfrontovať získané poznatky o obci, ktorá je ich domovom s poznatkami a údajmi z celého Slovenska.

Vo štvrtom ročníku žiaci získavajú podrobnejšie vedomosti o Slovensku. Tieto vedomosti sú doplnené aj o témy, ktoré žiakov zaujímajú, a ktorým by sa chceli žiaci na hodinách vlastivedy venovať (napríklad: erby, slovenskí vynálezcovia). Dôraz sa kladie na projektové vyučovanie, na obohatenie si vedomostí v teréne a na problémové úlohy s mapou s praktickým využitím.

3. ROČNÍK

Odporúčané témy a aktivity navyše:

Orientácia v okolí školy

- orientácia pomocou prírodných úkazov (hviezdy, mravenisko...)
- orientácia na mape Slovenska pomocou kompasu
- orientácia v okolí Slovenska (s kým susedí Slovensko)

Naša obec

- obyvatelia obce v porovnaní s obyvateľmi Slovenska (národnostné menšiny žijúce na Slovensku)
- významný obyvatelia obce
- doprava v obci a doprava na Slovensku
- najznámejšie pamiatky, hrady a zámky v obci a na Slovensku
- obec nielen v zime ale počas celého roka (podnebie Slovenska)
- čo vyrábame v obci a čo vyrábame na Slovensku

Širšie okolie obce a naj Slovenska

- tvárnosť Slovenska (povrch Slovenska)
- rieky, jazerá a vodné nádrže na Slovensku
- čo pestujeme a chováme v širšom okolí a čo pestujeme a chováme na Slovensku
- tvorba 3D obce s vrstevnicami
- orientácia na turistickej mape
- výlet do terénu spojený s tvorbou turistickej mapy
- poučenie o zachovaní bezpečnosti a o prvej pomoci v teréne, prípadne poučenie o tom, čo robiť keď sa človek stratí v teréne.

Naša minulosť

- doba ľadová, prví ľudia
- archeologické objavy na území Slovenska
- ako naši predkovia osídlili Slovensko
- Samova ríša
- Veľká Morava
- Život na hrade a podhradí
- Vznik miest, život v mestách
- Ako sme začali písať po slovensky

Odporúčané učebné materiály:

I. Stohlová : Mapoveda

Vlastiveda pre 4. ročník - 1.diel

L. Švihraň: Kto nám vládol, Perfekt, 2006

4. ROČNÍK

Odporúčané témy a aktivity navyše:

Poklady Slovenska

- platidlá na Slovensku
- erby Slovenska
- kroje a zvyky z rôznych oblastí Slovenska
- návšteva múzeí, galérií a hradov
- slovenská kuchyňa
- čím sa Slovensko preslávilo v zahraničí
- naše naj osobnosti z jednotlivých oblastí Slovenska(najvýznamnejší prezidenti, najlepší športovci, najtalentovanejší maliari a iní umelci a slovenský vynálezcovia)
- po stopách siedmych divov Slovenska (tvorivé projekty žiakov)

Odporúčané učebné materiály:

M. Benža a spol: Naša vlasť, Slovart, 2000

Ľ. Husovská: Slovensko, 1994

INFORMATIKA

doplnok k učebným osnovám pre 1. – 4. ročník základnej školy pre žiakov s intelektovým nadaním

Cieľom vyučovania informatiky intelektovo nadaných žiakov je sprostredkovať deťom nielen základné učivo – využitie informačných a komunikačných technológií v praxi, ale aj naučiť žiakov chápať podstatu práce s počítačom, rozvíjať tvorivosť, kombinatorické a logické myslenie detí, viesť deti k samostatnej práci a následne prezentovať svoju prácu. Ďalším cieľom je budovať u nadaných detí algoritmické a programátorské zručnosti.

V krátkych prípravných úlohách žiaci nadobúdajú nové zručnosti a oboznamujú sa s novými nástrojmi, príkazmi a informáciami, ktoré neskôr využijú. Následne pracujú na projekte, ktorý pokrýva všetky oblasti a nástroje, ktoré žiaci poznajú. Po ukončení projektu žiaci prezentujú výsledky svojej práce.

Z hľadiska obsahu sa postupuje na základe časovo-tematických plánov, vypracovaných podľa učebných osnov : **Informatická výchova pre základné školy 1. stupeň. Schválilo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky dňa 6. 10. 2005, číslo CD-2005-1770/28460-3:09 s platnosťou od 15. 10. 2005.**

Učebné osnovy obsahujú odporúčané témy rozširujúceho učiva v jednotlivých ročníkoch.

1. ROČNÍK

Príprava na programovanie v programe Baltík

Intelektovo nadaní žiaci zvládnu režim Skladať scénu , Čarovať scénu v krátkom čase, preto sa môže pristúpiť k učivu : režim **Programovať začiatovník:**

Príkazy: urob krok, zaboč doľava, doprava, vyčaruj predmet, čarovanie s obláčikom, bez obláčika, otočenie Baltíka na danú svetovú stranu (rozširujúce - opakovanie príkazov), uloženie programu do svojho priečinka

Grafika

Po zvládnutí základných nástrojov a utvrdení predchádzajúcich zručností nasleduje učivo:

Nástroje: ceruzka, štetec, vyfarbovanie, guma, geometrické tvary, text, práca s výberom – kopírovanie, ťahanie, prenášanie, ukladanie práce do svojho priečinku

Internet – prezeranie stránok, jednoduché vyhľadávanie na Internete,

2. ROČNÍK

Programovanie – zopakovanie a utvrdenie si predchádzajúcich zručností, rýchlosť Baltíka, viditeľnosť a neviditeľnosť Baltíka, vkladanie scén do režimu programovania, cyklus s daným počtom opakovaní

Grafika – vytvorenie kreslenej animácie

Internet – rozširujúce - ukladanie obrázkov z Internetu, vyhľadávanie a získavanie informácií na Internete

Operačný systém - práca s priečinkami a orientácia v nich

3. ROČNÍK

Programovanie - blok príkazov, pomocníci (procedúry), komentáre, súradnice, používanie literálov (typy), jednoduché podmienky

Sieť – orientácia v lokálnej sieti, vyhľadanie údajov na iných počítačoch, tlačenie cez sieť

Práca s dátovými nosičmi – ukladanie dát na dátové nosiče (disketa, USB kľúč, CD)

Práca s textovým editorom- (MS –WORD) po zvládnutí základných zručností nasleduje vloženie obrázku do textu s danou pozíciou.

4. ROČNÍK

Programovanie -bloky príkazov, súradnice, používanie literálov (typy), jednoduché podmienky, načítavanie kláves, rozšírenie-premenné (typy), (v programovacom jazyku Baltík)

Krajina Imagine: základné príkazy, cyklus “opakuj”, procedúry “pomenuj”.

Multimediálne projekty- práca s textom, obrázkom a zvukom (programom umožňujúcim spracovať zvuky)

Práca s tabuľkami – (MS-Excel)- formát buniek – jednoduché formátovanie

práca s relatívnou adresou bunky, tvorba jednoduchých vzorcov, funkcia súčet, tvorba jednoduchej tabuľky, grafov.

OBOHATENIE
doplnok k učebným osnovám pre 1. – 4. ročník základnej školy pre žiakov
s intelektovým nadaním

Predmet obohatenie vytvára základný prvok, zohľadňujúci nadštandardnú úroveň vzdelávania nadaných detí. Oproti akcelерованému prístupu – urýchľovaniu osvojovaniu vzdelávacieho obsahu, sa metóda obohatenia ukázala ako flexibilne reagujúca a najefektívnejšia vzhľadom na neustálu potrebu získavania nových informácií u intelektovo nadaných žiakov. V rámci tohto predmetu sa výučba na prvom stupni rozširuje, prehĺbuje a obohacuje o také témy, činnosti a aktivity, ktoré zodpovedajú kognitívnej úrovni intelektovo nadaných žiakov a zároveň nadväzujú na ich špecifické záujmy. Zameriava sa na ďalšie oblasti života človeka, histórie ľudstva, živočíšneho sveta, podmorského sveta, vesmíru, svetadielov a ich zvláštností, objavov, vynálezcov atď.

V rámci predmetu obohatenie žiaci pracujú s knihami, encyklopédiami, informačnými a komunikačnými technológiami, riešia problémové úlohy a tvorivé úlohy, vypracúvajú pracovné listy, tvoria samostatné výstupy – formou referátov, makiet, predmetov, máp, modelov, atď., ktoré súvisia so spracovanou a preberanou témou. Obohatenie umožňuje široké využitie medzipredmetových vzťahov. Učiteľ, v rámci tohto predmetu, pre žiakov vytvára čo najviac podnetov pre získavanie nových poznatkov. Najdôležitejšími prvkami predmetu obohatenie sú získavanie nových informácií, vlastných skúseností, sumarizácia nových poznatkov, práca s literatúrou, vyhľadávanie zdrojov informácií a samostatný prístup k zadanej úlohe. Je to kvalitná predpríprava pre špecifické postupy a prácu vo vyšších ročníkoch.

Žiaci sa na hodinách obohatenia stávajú paleontológmi, prírodovedcami, moreplavcami, ktorí objavujú nové krajiny, podmorské zvieratká a potopené lode, archeológmi, ktorí v školskej záhrade hľadajú pozostatky po Avaroch, či starovekými Egypťanmi, ktorí stavajú z piesku pyramídy, z papiera múmie aj cestovateľmi po kontinentoch a štátoch Zeme.

Hlavným cieľom obohatenia nie je preberanie učiva vyšších ročníkov, ale prostredníctvom štúdia problematiky do hĺbky sa naučiť pracovať s rôznymi zdrojmi informácií a aplikovať tieto poznatky v ďalších činnostiach a predmetoch. Takisto nie je základným cieľom získavanie nových informácií a ich zapamätávanie. Informácie sú najmä prostriedkom a základňou pre aplikáciu tvorivých, problémových úloh, tvorbu projektov a rozvíjanie

tvorivosti a vyšších úrovní myslenia žiakov, ako aj ich samostatnosti a vnútornej motivácie. Preto sa využívajú najmä hravé metódy, atmosféra na obohatení je uvoľnená, hlavným hnacím motorom práce na obohatení je zanietenosť žiakov, ale aj učiteľa pre danú problematiku.

Témy k predmetu obohatenie sú vyberané tak, aby čo najviac uspokojili túžbu nadaného dieťaťa objavovať, skúmať a bádať. Obohatenie dáva žiakom možnosť výberu tej témy (oblasti), ktorá ich najviac zaujíma, preto sú témy volené dostatočne široko. Okrem prípravy na samostatné štúdium sa žiaci učia pracovať v tíme svojich spolužiakov, akceptovať ich názory a vytvoriť spoločný výstup. V rámci predmetu obohatenie sa žiaci učia aj argumentovať a obhajovať svoje názory. Všetky vedomosti, schopnosti a zručnosti získané v tomto predmete, žiaci využijú pri príprave a prezentácii svojej ročníkovej práce.

Učebné osnovy k predmetu obohatenie sú variabilné a pedagóg ich (samotné témy) vyberá a aplikuje podľa aktuálnej úrovne a záujmov žiakov danej triedy, tiež aktuálnej spoločenskej situácie.

Ciele obohatenia:

- Saturevať kognitívne potreby (potreby získavať nové informácie) intelektovo nadaných žiakov.
- Naučiť žiakov vyhľadávať zdroje informácií, triediť ich podľa dôležitosti (literatúra, internet, médiá) a spracovávať ich.
- Naučiť sa riešiť, odhadnúť, vymyslieť, zhodnotiť, roztriediť, dešifrovať a zakresliť úlohy, tvorivo myslieť a riešiť problémové úlohy.
- Naučiť žiakov pracovať s literatúrou (orientácia v obsahu, registri, práca s knihou, encyklopédiou) a informačnými technológiami.
- Tvoriť projekty a prezentácie.
- Prezentovať projekty (rétorika – postoj, mimika, časové ohraničenie prejavu, samostatné rozprávanie, efektívne využitie pomôcok).
- Naučiť žiakov aktívne počúvať, diskutovať a nájsť riešenie k problémovým oblastiam, nebáť sa povedať svoj názor, argumentovať.
- Naučiť žiakov pracovať v tíme - v rámci skupinovej práce na určitých výskumných/ bádateľských úlohách.

Etapy a priebeh činností:

1. Oboznámenie sa s témou obohatenia.
2. Zhromažďovanie zdrojov získavania informácií.

3. Získavanie nových informácií z literatúry, internetu, pomocou hry, diskusie, alebo videonahrávky, vychádzok, exkurzií, besied a pod.
4. Riešenie problémových a tvorivých úloh, tvorba projektov.
5. Prezentácia projektov, vyriešených úloh, výrobkov.

Metódy práce žiakov:

1. Samostatná alebo skupinová práca s literatúrou.
2. Riešenie problémových a tvorivých úloh.
3. Hry, objavovanie, skúmanie.
4. Experimentovanie, pozorovanie, pokusy a overovanie.
5. Indukcia, analýza, syntéza, generalizácia, argumentácia.
6. Tvorba projektov a výrobkov, samostatne i v skupinách.

Výstupy samostatnej alebo spoločnej práce (príklady):

1. Tvorivé úlohy (časopis, album, anketa, kvíz, doplňovačka...).
2. Mapa - zakreslenie vlastných máp sveta, vybraného štátu resp. kontinentu, skupinovo alebo individuálne s vyzdvihnutím dôležitých prvkov.
3. Projekt.
4. Zbierka (napr. rozprávok jednotlivých krajín).
5. Fotoalbum, model, plagát, príručka.
6. Prezentácia na PC.
7. Cestovná kancelária – reklamné upútavky alebo plagát o krajine.

Príklady tém a ich rozpracovania ako informačného základu pre obohacovacie aktivity:

RÍŠA ZVIERAT

I. Predchodcovia dnešných zvierat

1. Vznik Zeme

- vysvetľuje ako sa rozdelila Pangea (prapevnina)
- opisuje aké živočíchy žili na Zemi, čo sú to druhohory

2. Dinosaury

- vysvetľuje, ako sa vyvinuli dinosaury,
- rozdelenie na *mäsožravé*, ktoré žili skôr a *bylinožravé*

- objavovanie zvláštností v stavbe tela jednotlivých druhov dinosaurov (duté zuby, veľké lebky, rôzne štíty a platne, ...)

3. Praveké zvieratá

- opisuje predkov dnešných zvierat (šabl'ozubé šelmy, dlhonohé nosorožce, hyenu jaskynnú,...), ale i rôzne zvláštne zvieratá, ktoré akoby boli zmiešaninou viacerých druhov (napr. Macrauchenia – jednohrbý ťave podobný kopytník, s predĺženým krkom a krátkym chobotom na trhanie lístia)

II. Skupiny živočíchov na Zemi

1. Prírodovedci a ich snaženia

- vysvetľuje, kto sú to prírodovedci – ľudia študujúci živú prírodu
- spoznanie života niektorých z nich zábavnou formou:
- Charles Waterton (57 ročný sa hral na besného psa a kúsál svojich priateľov do členkov.. V Juž. Amerike objavil nové druhy zvierat, založil prvú prírodnú rezerváciu.) Karl von Frische (dokázal, že ryby počujú, že včely sa dorozumievajú prostredníctvom tancov počas letu)

2. Delenie živočíchov podľa Carla Linné

- Carl von Linné a jeho delenie na: pŕhlivce, ostnatokožce, kôrovce, pavúkovce, ryby, obojživelníky, plazy, vtáky a cicavce – formou hry, zážitkovo, s cieľom poznať aspoň najtypickejších predstaviteľov jednotlivých skupín

III. Zaujímavosti zo sveta dnešných zvierat

1. Zvieracie rekordy

- aké je najmenšie / najväčšie zviera žijúce na Zemi, kto sú najväčší jedáci, zvieratá s najpočetnejším potomstvom, super cestovatelia, najobávanejší nepriatelia, najdlhšie žijúce živočíchy, ...

2. Super zmysly

- žiaci spoznajú zvieratá so super čuchom, či sluchom, orlím zrakom, zvláštnymi zmyslami na predvídanie zemetrasení, ryby, ktorých dýchací systém je prispôsobený istému času na súši (napr. Grunion – kladie vajíčka na pláži...),...

3. Dobrí priatelia

- téma upriamuje žiacku pozornosť na skutočnosť, že niektoré druhy živočíchov dokážu spolunažívať v priateľskej symbióze (napr. korytnačka tereka + hroch a nosorožec, rybka čistič + ostatné ryby, čajka trnitá + krokodíly, ...)

4. Rôzne spôsoby obrany

- téma oboznamuje žiakov s rôznymi druhmi maskovania a ochrany (napr. ježkovce / dikobrazie pichliače)
- žiaci zistia, že tchorie výlučky cítiť do vzdialenosti 1,6km a vydrží smrdieť dlhšie ako 1 rok, že kobra dokáže svoj jed vystreknúť do vzdial. 2,5m a jeho 1 gram zabije 165 ľudí a 160 000 myší,

5. Ako spávajú a bývajú

- téma približuje žiakom tajomstvá noci a spánku, zisťujú odpoveď na otázky: „Sníva sa aj zvieratám?“ (len vtákom a cicavcom), „Komu by si dal cenu za najnepohodľnejšiu polohu pri spánku?“ (netopierik modrotemenný), „Kto je najväčším spáčom?“ (koala), „Čo je to hibernácia?“ (zimný spánok), „Prečo zvieratá spia zimným spánkom? Ako funguje?“

6. Zvieracie rodinky

- v tejto téme sa žiaci nielen oboznámia s rôznymi druhmi dvorenia, starostlivosti o mladé, živote v páre, či v svorke, ale pripomenú si zároveň význam rodiny v živote jednotlivca

IV. Zvieratá nie sú také

- touto témou by si žiaci mali uvedomiť niektoré skreslené predstavy o povahe určitých druhov živočíchov. Prepojením medzipredmetových vzťahov s literatúrou – čítaním rozprávok o zlom vlkovi, hlúpom somárikovi, ježkovi, ktorý má rád jabĺčka a následne porovnaním týchto informácií so zisteniami prírodovedcov, zistia, že jež je mäsožravec, somár má veľmi dobrý orientačný zmysel,...

V. Mapa výskytu živočíchov na Zemi

- praktický výstup celoročného štúdia , ako zopakovanie si všetkých získaných informácií o svete živočíchov. Žiaci môžu vytvoriť mapu sveta aj s jednotlivými kontinentmi a zakresliť do nej miesta výskytu živočíchov, alebo môžu vydať „Denník zvedavého prírodovedca“, alebo zorganizovať „Prírodovedného milionára“ (ako forma kvízu), ... Ponecháva sa tu aj priestor na vlastné návrhy na tvorivé a pre žiakov pútavé zopakovanie tejto bohatej témy v závere školského roka.

Literatúra:

Planéta Zem – encyklopédia školáka, Slovart, 1999, 2001, 2006

Dinosaury – zákl. fakty na dosah ruky, Příroda, 2006
Obrázky dinosaurů a praveku, É. Beaumont, Mladé Letá, 2001
Obrázky rekordů zvířat, É. Beaumont, Mladé Letá, 2004
500 zajímavostí, které by ste mali vedieť o zvieratách, J.Johnson, Svojtka a Co., 2005
Říša zvířat, D. Burnie a kol., Fortuna Print, 2005
Desivá veda – PROTIVNÁ PRÍRODA, Nick Arnold, Egmont, 2003
Desivá veda – Zvířata – sebeobrana pro učitele, Nick Arnold, Egmont, 2006
Čo všetko chcem vedieť o prírode, Mladé letá, 2001
Encyklopédia zvířat, P. Arlon, Ikar, 2006
Zvieraťá nie sú také, Kveta Dašková, Mladé letá, 1991

VODA A OCEÁNY

Od potôčika k moru

- ako sa z malého potôčika stáva rieka, ktorá ústí do mora
- kolobeh vody v prírode
- prečo sú na oblohe mraky, odkiaľ je dážď, sneh a krúpy (národníci sa učia odhadnúť počasie podľa tvaru oblakov, objavujú rôzne tvary vločiek, definujú aké nebezpečenstvo predstavujú krúpy pre ľudí)

Sladká voda na zemskom povrchu

- prečo sa sladká voda nazýva sladkou a je naozaj sladká?
- všetka sladká voda na Zemi, rieky, jazerá a ľadovce
- rieky (najdlhšie rieky sveta, najväčšie rieky a najvýznamnejšie rieky na Zemi)
- najväčšie jazerá
- plávajúce kryhy a ich hrozba pre námorníkov (rozmery najväčšej kryhy na svete, rôzne tvary kryh)
- od snehu k ľadu (ako vzniká sneh a ako ľad), vznik zmrzlina a jej pôvod (je zmrzlina zo Severného pólu?)
- Antarktída, Arktída- existencia života pod bodom mrazu

Voda ako umelec a ničiteľ

- sila vody
- hĺbková, morská, riečna, ľadová a dažďová erózia (tvorba 3D krajiny a vplyvy erózie na tvárnosť vytvorenej krajiny)

Oceány a moria

- čo sú to oceány, ako vznikli oceány, oceány v minulosti a oceány dnes
- orientácia na mape pomocou oceánov

- porovnanie oceánov (údaje o oceánoch, ich rozmery, hĺbky a iné tajomstvá)
- aký je rozdiel medzi morom a oceánom, čo je more
- najznámejšie moria, najkrajšie pláže- raj nielen pre námorníkov

Známy objavitelia, moreplavci a piráti

- najznámejší moreplavci Marco Pólo, K. Kolumbus, A. Vespucci a ich významné objavy
- najznámejší piráti- piráti z Karibiku- rozprávka alebo hrozba

Prieskum hlbín

- aké je oceánske dno, je úplne rovné alebo je členité ako zemský povrch....
- ponorky, podmorské roboty, potápači (ako fungujú ponorky, Vorpák tupoňosý ako model pre ponorky, podmorské roboty, čo všetko musí obsahovať výstroj potápača)

Život v oceánoch

- všetko živé, čo je pod morskou hladinou
- život na dne alebo najtmavšia hĺbočina(existencia života v tmavej morskej hĺbočine- hrôzostrašná farba a tvar rýb, ktoré neraz pripomínajú svojim vzhľadom morské príšery)
- život v piesku, v bahne a na skalách (porovnanie živočíchov žijúcich v bahne a živočíchov žijúcich na tvrdých skalách)
- život medzi koralmi (farebnosť rýb žijúcich medzi koralmi, vznik a definovanie atolu)
- morské lúky a morské stáda (fytoplanktón a zooplanktón)
- od najmenšieho k najväčšiemu (od planktónu k)
- človek a morské živočíchy (priatelia či nepriatelia)

Podmorské krajiny

- oceánske dno, oceánske priekopy a chrbty
- zaplavené mestá a ich poklady (bájna Atlantída)

Katastrofy na vode a vo vode

- najväčšie potopené lode, ponorky a ľudské obete, ktoré si moria a oceány vyžiadali
- žralok ako nepriateľ

Nájdenie pokladu

- praktický výstup celoročného bádania, kde žiaci všetky svoje nadobudnuté vedomosti uplatnia pri hľadaní pokladu. Žiaci plávajú po fiktívnej mape, ktorá ich privedie na tajomný ostrov s pokladom. Na ostrove musia žiaci splniť rôzne vedomostné úlohy, ktoré ich privedú k cieľu.

Literatúra: Planéta zem, Timelife, 2001

Oceány, Fortuna Print, 2001

Zem, FortunaPprint, 2003

Detské encyklopédie

STAROVEKÉ CIVILIZÁCIE

Pojem civilizácia

- najstaršie civilizácie, historické dohady o najstarších civilizáciách, definovanie pojmu „civilizácia“, aké najznámejšie civilizácie poznáme
- archeológia, práca archeológa , (hra na archeológa- hľadanie artefaktov v školskej záhrade)
- Stonehenge- najzáhadnejšia archeologická lokalita na svete

Doba kamenná

- prví ľudia, život a vymretie neandertálcov, homo sapiens sapiens- človek, ktorí prežil dobu ľadovú, oheň, lovci a mamuty, domestikácia psa, zrod umenia- jaskynné maľby
- hry a povery doby kamennej

Prvé mestá

- vznik prvých miest- Jericho, Catal Huyuk (Catal Huyuk- domy bez dverí a mestá bez ulíc)

Sumeri

- Sumeri kolíska civilizácie, vynálezy Sumerov
- Sumerské školy
- písmo Sumerov
- Sumerská literatúra

Egypt

- život starých Egypťanov
- faraóni a spoločenské vrstvy
- moc a kúzlo pyramíd, Carter, vykrádači pyramíd
- kúzlo múmií
- bohovia starého Egypta
- egyptské písmo, Champolion

Kelti

- kto sú Kelti a odkiaľ prišli, pomenovanie Keltov, legendy a povesti bojovníci Kelti, ženy bojovníčky, kráľ Artuš
- viera Keltov – Druidi, zaujímavosti o keltských mŕtvych, bohovia
- keltský život, keltská kuchárka
- keltské hry, keltský kompas

Vikingovia

- kto sú Vikingovia, legendy, povesti a bohovia
- vikingské plavidlá a vikingská loď
- život Vikingov (muži, ženy, hygiena – vikingské mydlo, kuchárka)
- vikingské deti, hry a zábava

Gréci

- Trójsky kôň
- Spartania kontra Aténčania (porovnanie)
- Vznik olympiády
- Grécke písmo, grécke kódovanie- pomocou Polybiovej šachovnice (viď. literatúra, str.77), grécke báje
- Grécky bohovia z hory Olymp
- Grécke školy a hry, grécke jedlo, grécky dom

Rimania

- Vlčie deti a zrod Ríma
- Rímsky najvýznamnejší vodcovia (Július Caesar, Nero)
- Rímske školy a hry pre deti, rímske jedlo, rímsky dom
- Gladiátori
- Rímsky bohovia (porovnanie s gréckymi bohmi)
- Pompeje- zničené mesto

Mayovia, Aztékovia a Inkovia

- Prví Američania- indiáni (odkiaľ a kedy prišli indiáni na územie Ameriky)
- Kukurica- hlavný zdroj potravy- jedálny lístok indiánov
- Staviteľstvo – Tenochtitlán (metropola Ameriky) alebo Mexické Benátky
- Ručne maľované odevy, čelenky z pier, zlaté a strieborné šperky
- Mayská abeceda a ako Mayovia počítali
- Život indiánov od narodenia po dospelosť

Slovania

- Odkiaľ prišli Slovania a kde žijú dodnes (všetky slovanské štáty v Európe)
- Myslenie Slovanov, ako Slovania žili, ako Slovania merali (medzinárodná sústava jednotiek Slovanov)
- Mágia a medicína Slovanov
- Akým bohom verili Slovania pred príchodom kresťanstva
- Hlaholika (ukážka slovanského písma)
- Azbuka (ako píše niektoré slovanské národy dodnes)

Konferencia civilizácií (konfrontácia jednotlivých civilizácií v praktickom prevedení)

- praktický výstup celoročnej práce žiakov. Jedná sa o koncoročnú konferenciu, kde sa stretnú žiaci ako zástupcovia najvýznamnejších civilizácií. Každá civilizácia predstaví svoj odev, jedlo, písmo alebo kultúru. Konferencia je uzavretá veľkou hostinou s dobovými jedlami a s dobovými hrami.

Literatúra: Děsivá věda – Ohromná archeologie (Nick Arnold)
Děsivé dějiny – Drsná doba kamenná (Terry Deary)
Starověké civilizace – PZ Obohacení (J. Jurášková, L. Ščerbáková)
Děsivé dějiny – Strašlivý Egypt (Terry Deary)
Děsivá věda - Mazané kódy (Diana Komptonová)
Děsivé dějiny – Keltští hrdlořezové (Terry Deary)
Děsivé dějiny – Darební Vikingové (Terry Deary)
Děsivé dějiny, Úžasní Řekové (Terry Deary)
TIMELIFE – Encyklopédie školáka- Starověké civilizace
Děsivé dějiny- Prohnilí Římané (Terry Deary)
Děsivé dějiny- Neskuteční Inkové (Terry Deary)
Děsivé dějiny- Zuřiví Aztékové (Terry Deary)
Ako sa žilo v minulosti- V časoch Mayov, Aztékov a Inkov (L.-René Nougier)
Děsivé dějiny- Mazaní Slované (Malgorzata Fabianowska, M. Nesteruková)

CESTOVANIE PO ZEMEGULI

Úvod do problematiky

- svet – suchá časť (kontinenty a svetadiely - Severná Amerika, Južná Amerika, Európa, Afrika, Austrália, Oceánia, Ázia).

Mýty a legendy

- rozprávky, báje, mýty, legendy a iné literárne pramene. Ich prostredníctvom sa žiaci postupne oboznamujú s históriou kontinentov a jednotlivých krajín.

Jazykové zvláštnosti

- práca s jazykovými slovníkmi – prekladovými, výkladovými, slovníky slangu, frazeológia a pod. Možnosť naučiť sa slovo, resp. frázu vo viacerých jazykoch.

Významné osobnosti

- výber podriadujeme osobitostiam krajiny, snažíme sa vyhnúť jednostrannej zameranosti výberu (J. Jánošík, Lincoln, Niky Lauda, L. Armstrong...).

Najvýznamnejšie kultúrne a historické pamiatky

- Ponúkame možnosť objaviť v menej známej oblasti niečo nezvyčajné (ôsmy div sveta).

Prírodné zvláštnosti

- ohrozené druhy flóry a fauny, charakteristické ekologické osobitosti krajín a svetadielov, zdroje nerastov a surovín, možnosť ich nahradenia, okrajovo aktuálne spoločenské otázky a mimoriadne udalosti.

Mapa

- ako praktický výstup tematických okruhov nie je podmienkou každej témy (okruhu). Môže byť zaradená po prebratí všetkých celkov v závere školského roka.

Literatúra:

Atlas sveta pre školákov, Mladé letá 2004

Mýty a legendy Európy

Encyklopédie